

мистецтва спілкуватися. У процесі такої риторичної роботи важливо показати кожному курсантові, що доносити свої думки, спілкуватися, виступати перед аудиторією здатен кожен, а у процесі таких навчально-комунікативних тренувань це буде робити щоразу легше [4].

На занятті української мови риторика покликана не тільки забезпечити формування вмінь ефективно спілкуватися, а й сприяє розвитку в курсантів особистісних якостей: культури мислення; культури мовлення; культури поведінки; культури спілкування [1].

Опанувавши риторичними знаннями, курсант здатен вільно висловлюватися на різні теми, а саме: побутові, ділові, загальнокультурні, наукові, політичні, філософські. Свої судження будує зрозуміло, послідовно, грамотно. Зможе проголошувати промову і бути зрозумілим для аудиторії; писати тексти в різних жанрах для різних ситуацій та адресатів, орієнтуючись на певного слухача або читача. А головне- зрозуміло та грамотно складати документи, ділові тексти.

#### Список літератури:

1. Голуб Н. Викладання елементів практичної риторики в 10-11 класах. Українська мова і література в школі. 2002. № 4. С. 4–9.
2. Кучеренко І. Риторизація сучасного уроку української мови: зміст і шляхи реалізації. *Психолого-педагогічні проблеми сільської школи*. 2013. № 45. С. 5–9.
3. Онуфрієнко Г. М. Риторика: навч. посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2008. 592 с.
4. Ранюк О.П. Риторика – як важливий складник професійної підготовки філолога: зб. наук. праць. 2014. № 17(2). С. 165.-170.

УДК 371

*Коверсун Н. А., викладач*

*Кременчуцький льотний коледж Харківського національного університету внутрішніх справ, м. Кременчук, Україна*

## ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЧИТАЦЬКОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ

Сучасна педагогіка вважає, що література- це один із головних засобів виховання дитини. Але в сучасному світі існує проблема – молодь не читає.

Головними причинами читацької кризи серед курсантів є: зниження економічного та морально-культурного рівня життя нашого суспільства; захоплення сучасної молоді комп'ютерними технологіями та Інтернетом; перевантаження навчальних програм, а звідси брак вільного часу для читання; відсутність комплексної програми розвитку читацької культури особистості [2].

Крім причин, існують також і перешкоди, які заважають зробити правильний читацький вибір, а саме: перебування під не контрольованим впливом телебачення й комп'ютерних розваг; існує думка, що література нічого

не дає для досягнення успіху; батьки не мають впливу на підлітка, по-перше, бо вони вважають себе дорослими, по-друге, значна відстань між ними.

Для вирішення проблем можна проводити роботу за такими напрямками:

1. Потрібно розширити знання курсантів про те, що таке художня література, яке місце посідає вона в суспільстві.

2. Слід рішучіше долати розкол між «офіційним» предметом літератури і живим літературним потоком.

3. Впроваджувати інтерактивні технології.

Ефективним засобом реалізації цього завдання є інноваційні технології. На заняттях літератури для підвищення читацької компетенції слід використовувати такі види робіт:

– «Літературний турнір» – курсант викликає до себе іншого курсанта, називаючи по імені, ставить запитання за літературним твором.

– «Вільне письмо» («Письмо для себе», «Есе») – протягом 5 хвилин записати власні думки без зупинки стосовно запропонованої теми.

– «Злови помилку» – знайти помилки, допущені у тексті.

– «Інтелектуальна розминка» – налаштувати курсантів на роботу, використовуючи запитання для розміркування.

– «Порушена послідовність» – перевірка знання курсантами художнього тексту – розкласти фрагменти тексту в авторському варіанті.

– «Складання сенкану» – висловлення особистого ставлення до поняття, постаті, образу.

– «Створи тест» – потрібно самостійно створити систему тестів, які б охоплювали матеріал усієї теми. Наявність варіантів відповідей обов'язкова.

– «Групування» – стратегія навчання, яка спонукає курсантів вільно думати, відкрито висловлюватися на певну тему, спрямована на стимулювання мислення про зв'язки між окремими поняттями.

– «Дерево рішень» – порушення проблеми й обговорення варіантів рішень, з'ясування можливих позитивних та негативних наслідків.

– «Обери позицію» – пояснення власного вибору, сприйняття інших думок щодо порушеної проблеми, обстоювання або зміна позиції після обговорення.

– «Літературна реклама» – прийом ненав'язливого навіювання, прийом анонсу (дата, твір, заголовок, фото, інформблок), створення сторінки героя твору в соціальній мережі, створення макету обкладинки твору, презентація твору за ілюстраціями.

– «Мозковий штурм» – метод опитування, за якого приймаються будь-які відповіді учасників щодо обговорюваної теми.

– Паспорт твору.

– Анкета літературного героя [1].

Імовірно, що на заняттях літератури використання інтерактивних методів забезпечує розвиток емоційно-мотиваційної складової пізнавальної самостійності, а також є основою для формування її змістовно-когнітивного та процесуально-вольового компетентів.

Використання різних технологій, методів і форм навчання роблять курсантів активнішими, невимушеними у спілкуванні. Покращується їхня

комунікативна компетенція. Засвоюючи навчальний матеріал, творчо мислять, фантазують, залучаються до пошукової діяльності. Поєднання навчальної роботи з постійним нарощуванням обсягів прочитаного сприяє вихованню уважного, допитливого, чутливого читача, людини, для якої читання є життєвою потребою [3].

#### Список літератури

1. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : навч. посіб. К.: Академвидав, 2004. 351 с.
2. Півнюк Н. Читання як проблема державного рівня. *Всесвітня література в середніх навчальних закладах*. 2010. №3. С. 10–13
3. Твердоступ А. Шляхи підвищення ефективності уроків української літератури. *Українська мова й література*. 2011. №9. С. 47–51.

УДК 141.42:123.1

*Литвиненко Д. А., к.и.н., преподаватель высшей категории*

*Кременчугский лётный колледж Харьковского национального университета внутренних дел, г. Кременчуг, Украина*

### ПРОБЛЕМА СВОБОДЫ ЧЕЛОВЕКА В ТВОРЧЕСТВЕ ПЛЕХАНОВА

Целью исследования является анализ взглядов на проблему свободы человека Георгия Валентиновича Плеханова (1856-1918) – первого пропагандиста, теоретика и популяризатора марксизма в России. У Плеханова буквально десятки страниц в разных работах посвящено вопросу соотношения свободы и необходимости. Из них можно сделать вывод, что Плеханов, видимо, считал этот вопрос уже философией разрешённым. Так, он писал: «Гегель окончательно разрешил антиномию между свободой и необходимостью. Он показал, что мы свободны лишь постольку, поскольку познаём законы природы и общественно-исторического развития и поскольку мы, *подчиняясь им*, опираемся на них. Это было величайшее приобретение как в области философии, так и в области общественной науки, - приобретение, которым в полном объёме воспользовался, однако, только современный, диалектический материализм» [1, с. 442]. Вероятно, поэтому Плеханов не стремился что-то к этому добавить, повторяя, что «свобода – познанная необходимость». Зато акцент его разъяснений связки «свобода – необходимость» был направлен именно на *необходимость*.

Плеханов, опираясь на немецких идеалистов-диалектиков, так трактует появление необходимости в обществе. Люди сознательно ставят и осуществляют свои цели. Каждый индивид имеет свои частные интересы. Исходя из них, каждый совершает сознательные поступки (Плеханов их называет «свободными»). Но из массы свободных поступков вытекают неожиданные для людей последствия, непредвиденные ими. И таким образом из области свободы мы переходим в область необходимости. А дальше